

Եւ լազրաւորուն ըսցէ Է ամէն օր (Բացի ասն օրերից) Ժամը Թից Դիւնիս
2-րդ Յայտարարութիւնները ընդունւում են ամէն լիբրուներով
Յայտարարութիւնների բաւին 2 է, բեկլ-Ֆետի Համար կրկնապատկի:

բաղմունքն էր, Թեպետ կայսրոնը՝ ըստ
լավան հեռու է քաղաքից և կառքերի
մեծ կարիք էր զգացուում այդ օրը
բայց այնու ամենայնիւ ժողովրդի մեծ
ծառայանքն էր, այստեղ էր, կայսրա
նից բաւական հեռու կանգնած էր
զօրքը առանց հրապարհի՝ Մի քանի
նրանց հետ։

ձերի և ասանուտեր Աւջէր-Սարգսիանց
նահապետներու թիւով, հայերը պատրաս-
տուել էին իրենց նախկին կառավար-
չապետին պատշաճաւոր կերպով ճանա-
պարհ դնելու ժամին 11-ին կայարան
նոսւմ ասեղ ղգեցու տեղ չկար: Մի բան
որ իսկոյն աչքի էր ընկնում, դա հայե-
րի խղիւղօրջ պատրաստած սեղանն էր
իւր ճոխ խմբիկներով: Սրբեկնաւ պ-
կառավարչապետը, հայերի խնդրանք-
քաղաքագլուխը յայտնեց կառավարչա-
պետին, որ հայերն ուզում են պատու-
նրան և բարի ճանապարհ մաղթի ի-
կառավարչապետը քաղաքագլխի հետ
մօտեցաւ: Հայերի պատրաստած սեղա-
նին ճանուցեց իւր ճանաւոր կերպով ըս-
տի ճանապարհ մաղթեց և ժողովուրդ
կողմից շնորհակալութիւն յայտնեց նրա
երկարամեայ հովանաւորութեան տա-
ապահով և չճշուած կեանք վարելու
համար: Կառավարչապետն առաւ չա-
պայն դիմով ինչ մասը և իւր կողմի
շնորհակալութիւն յայտնեց և խոստա-
ցա երբեք չմոռնալ նրանց և խմբի
նրա հետ և հայերը անվերջ ուռաններով
Նավապայ դիմին առաւ հոգում էր
սեղանի վրայ:

Առաջիկայ 1891 թվականից «КАВ
КАЗЪ»-ը կապալով վերցնելու համար
տեղական թխրթերի ասելով, խնդրի են
տուել երգուհու հաստատարմամբ պ
Ա. Օպոխինինը, «КАВ»-ի ներկայ խոր
գրգրել-հրատարակիչ Մ. Մ. Տիսկինովը
խմբակի Ն. Ա. Շարովի, երգ. հաս
տարմամբ Ա. Ա. Ֆրեշկելը, Թիֆլիսյ
նահանգի ժողովրդական դպրոցների վն
բաժանուչ Ա. Ն. Գրեշը, 1882-188
թ. «КАВ»-ի խմբագիր իշ. Դ. Գ. Էրիս
տովը և բեկանակի դպրոցի ուսուցիչ իշ
Բ. Միկեյաձեն

ՂԱՍՏՈՐԼՈՒԻՑ.— Թէէն դարունը եկան և ամեն տեղ ուրախութիւն պարզեցրեց ըստ մեր Գառնիի գաւառում դարձեալ տրտմութիւն է, ինչպէս էր անցեալ 88 89 թուականներին։ Այս վերջի երկու տարումը մեր ժողովուրդը գրկուել իրենց այգիների եկամուտից, տարբազողաբար յոյժը և այս տարի կրկնուեալ Այս տարուս մեր այգիները վնասուել են անցեալ տարուսց ցրտերից, որովհետեւ այգիները թաղելուց յետոյ մի քանի օր սաստիկ ցուրտ արեց և որ թրի աչքերը ցրտահարելուց յետոյ լաւ թաղեցին հողի տակ։ Սրան պէտք է վերագրել և այն, որ մեր գաւառը (մասնաւոր չայերի) գլխաւորապէս ապրուստի աղբիւր կաղզում են այգիները որ մի քանի տարի առաջ լաւ եկամուտ սպասեցով այգիներից, համարեալ ինչ որ հող ունէին, կարելոյն չապխտեցին վաղ գգել և շինել այգիներէն առանց այն էլ շատ թիչ էր մեծ դուռտում հողը, Կան շատերը, որ մինչև 1 սաժէն հողը 7 տարում են այգի շինել, 600—700 ռ. դուռ պարտք է դրուել վրանները և այժմ այգին հասնէ, ըստ էթէ ծախս՝ կտան նրան միջին թուով 500 ռ., իսկ մնացեալի համար ախամայ պէտք է ծախէ առաջուս տնայեցած փողը սպիլէն էլ, որ պարտքը ապագային, նոյնպէս և հողին Առ այժմ սպրեկու համար մեր ժողովուրդը չհշտ միջոց է դուռ պէն է, չին ծախս հակելից Դադար, կամ իրենց ծամանակով հասցրած անտառները կտրել վանքի վրայ ծախել, փայտն էլ ամենքն շատ է այս տարի, որ կիսապղծ են ծախում։

—Տեղիս առևտուրը թոյլ է, խանութ
պահները պարպալութիւնից ամուղ
օրը ննջած են։ Ամէն ինչ աժան
տեղա, ցորենի խալվարը 22—24 ր.
զարին 12—13 ր., միսը—ոչխարին՝ ֆ
8 կ., տաւարին՝ 6 կ.։

ԱՍԽԱՐԱԴԻՑ. — Ապրիլի 23-ին Անշեր
կապեան երկրի կառավարչապետը իր
փերջին հրաժեշտը տուեց Ախաբաղին
Այդ օրը, չնայած եղանակի վատութեա
նը, երկաթուղու կայարանը լի էր մեծ

ԱՍՍԽԱՐԱՒԻՑ. — Ապրիլի 23-ին Անշերը
կատպեան երկրի կառավարչապետը իւր
վերջին հրահանգը տուեց Ասխաբադին
Այդ օրը, չնայած եղանակի վատութեա-
նը, երկաթուղու կայարանը վի էր մեծ

Ուշ գիւղում 1886 թվականից սկսած կանոնադր ուսումնարան բացվեց, այժման յաջորդի ջանքերով Տիգրա առաջին ուսուցիչ պ. Յովաննիսյանցի ժամանակ ուսումնարանը ամբողջատալացի դրսևան կանոն մեջ էր, ուր ուսանում էին 38—40 տղաներ, տղուց տղան ալընա տարացել էր ուսումնա-

բանտի, որ միշտ աչքի առաջ ունէր զըզ-
րացի չափերը: Բայց երբ յարգելի ուսու-
ցիչը փոխադրուեցաւ, տեղը նորը եկաւ,
այնուհետեւ զարդը ընկաւ, աչակերտաց
թիւը 10-ի հասաւ: Ժողովուրդն այժմ չէ
ուզում առ իւր տուրքը:

Հրաւիրում ենք հոգեւոր իշխանութեան
ուշադրութիւնը այդ ուսումնարանի,
մասնաւոր հոգաբարձութեան անդամ-
ների վրայ:

ԱՐՏԱՍԱՀԱՐԱՆԻ հայ թերթերում կար-
գում ենք.—Ուսումնական Խորհուրդը
նախընթաց օր ի նիստ գումարեցաւ Ալ-
տիկ Փաշայի խորհրդարանին մէջ առե-
նապետութեամբ Արշակունիքի Տեղ. Թի-
րեալեան Եփէնտի:

Խորհուրդն զբաղեցաւ այլ և այլ կըր-
թական խնդիրներով և խորհրդակցու-
թիւններ կատարեց տխարավարժարա-
նի հաստատութեան խնդիրն նկատմամբ:
Այս առթիւ որոշեց իւր յառաջիկայ
նստին հրահրել Գումարների գրքի Թա-
ղան Խորհուրդն, որպէս զի խորհը-
ղանցի տխարավարժարանի նկատմամբ,
զի, ինչպէս կը յիշուի, Խորհուրդն որո-
շած է Գումարների գրքի վարժարանը
յատկացնել իւր նպատակի իրագործման:

—Վերջին անգամ ընտրուած եկեղե-
ցական երեսփոխաններէ Գեղ. Մեղրիս-
ղեկ եպիսկոպոս Մուրադեան, Գեղ. Գրի-
գորեան եպիսկոպոս Ալեքսանդրեան, Գեղ.
Գարեգին եպիսկոպոս Սրբանանդանց,
Աթ. Խորէն Ծ. վարդապետ Ալիբեկեան,
Աթ. Յակոբ Ծ. վարդապետ Անտոն և
Աթ. Տ. Սահակ Աւագ քահանայ Տ.
Սարգսեան իրենց յանձնարարութեամբ ուղ-
ղած են Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր:

—Փրանսական կառավարութիւնը Պա-
րիսի Լեգէտի հրամանատարութեան աս-
տիճանը նուիրած է հայազգի մեծանուն
նկարիչ Պ. Ալպիզովի:

—Մշտ գաւառական վարչութեան կող-
մէ ի Պատրիարքարան ուղղակի հեռագրի

մը կը ծանուցանէր թէ քուէից բացար-
ձակ առաւելութեամբ վիճակին ընդհա-
նուր վանահայրապետները ընտրուած է
Գեղ. Ներսէս Ծ. վարդապետ Խարախա-
նեան, որ իբրեւ պատրիարքական փոխա-
նորդ անդ կը գտնուի:

—Ինչպէս քանիցս ծանուցեցիք, Վեհ.
Սուլթանն հրամայած էր արգելու մու-
րացիականութիւնն և անկիւնն ուր մը
պատուարել այն անձերն որք աղքատ-
ութեան պատճառաւ կ'մուրան: Նշու-
եցաւ մարաքաղաքի զանազան դատարանի
մուրացիականներն իրենց հայրենիքը զըր-
կել չվերադառնալու պայմանաւ:

Արդ, Ն. Վեհափառութիւնն այս անգամ
հրամայած է հոյակապ անկիւնն ուր
կառուցանել ի Պոլիս, Նիշի Պաղչէի
կողմը գտնուած ընդհանրական գեանի մը
վրայ, ուր պատուարուին իսլամ, քրիս-
տոնեայ և հրեայ երկու սեռէ աղքատ-
ներ ու խեղճանքամբ, առանց խորու-
թեան Ն. Վեհափառութիւնն հրամայած
է նաև որ այդ անկիւնն ուր չիմուրեան
համար Իւր կողմէ չնորհել զբաժան
պարգևէն զատ 30,000 չափ նպատի
տոմսեր տալագուրով, բաշխուին նա-
խարարաց, բարձրաստիճան արշտունէից
և ժողովրդեան: Այդ անկիւնն ուր մէկ
կողմը պիտի կառուցուին մզկիթ մը,
եկեղեցի մը ու սինակով մը և խառն
յանձնաժողով մը պիտի կազմուի զանա-
զան ազգաց երեսիլներէն: Այս յանձնա-
ժողովը նախագահ կարգուած է թաղա-
պետական Ս. չրճանակին տնօրէն Պալ-
պէ և դեր- նախագահ քաղաքապետու-
թեան ժողովը տնօրէններէն Տորթ.
Շէմսէտտին պէյ:

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է նաև
վարժարան մը կառուցանել այն կողմ
իսլամներուն համար որք փողոցներու
մէջ կրօնական երգեր կ'երգեն, ինչպէս
նաև խուր-համբերութեամբ վարժարան
կանոնադր վիճակի մը վերածել: Վեր-
ջապէս բոլոր մուրացիներն հատկապէս

մուրացիականութիւնն իսպառ անհետաց-
ներ:

Նախարարաց Խորհուրդը ձեռնարկելով
կայս սոյն Իրաւի զործարարութեան, ի
միջի այլոց որոշած է սպայակոյտի մէկ
քանի սպայներ զրկել այդ տեղը չէն-
քին կառուցման համար հարկ եղած նախ-
նական զործարարութեանց ձեռնարկելու
համար:

—Գաղափարային իրաւունքով յանձնա-
դրուող նախագահ Վեհափառութիւնն ծրա-
դիր մը մտաւորականութիւնն իրաւա-
նութեան, առաջարկած էր ջնջել զա-
ւառաց ամբաստանիչ ստեղծանքը և
Նախարարաց Խորհուրդն, ընդունելով
այդ ծրագրող պարունակութիւնը, Վեհ.
Սուլթանին մատուցած էր լալն:

Արդ, Սուլթան իր անհայ թէ Նախարարաց
Խորհուրդը տեղեկացրել Վեհ. Սուլթանին
մատուցելով, Ն. Վեհափառութիւնն
վաւերացուցած է զայն, այսինքն հրա-
մայած է ջնջել Պատմական Գաղափար-
ութեան օրինաց մէջ ամբաստանիչ ս-
տեղծանքը վերաբերեալ մասը:

Վեհ. Սուլթանը նկատելով որ ամբաս-
տանիչ ստեղծանքը ջնջմամբ հարցաբեր-
նիչ զատուութեամբ կարեորութիւնն օրի-
նաց տալակէտով աստիճան մը ևս պի-
տի աւելնայ և նկատելով որ այլ և այլ
գաւառական մէջ ցարդ հարցաբերնիչ
զատուութեամբ չկան, հրամայած է այդ կար-
գի տեղեկութեամբ մէջ հարցաբերնիչ զատուութե-
ան կարգի և գաւառաց ու գաւառացի
այլ մէջ գտնուած հարցաբերնիչ զատու-
արաց նկատմամբ հարկ եղած բարեկե-
րողութիւնն ի գործ դնելու և աւելի կա-
նոնադր վիճակի մը վերածել:

Ի նորոյ կարգի հարցաբերնիչ զատու-
արաց ամբաստանիչները պիտի վճարուին
ամբաստանիչ ստեղծանքը ջնջմամբ
զոյցացած գումարին:

ՄԱՆԿԱՎԱՐՔԻ ՕՐԱԳԻՐՑ

Ա.

Ինչ յաճախ է պատահել ցա-
ւակցութեամբ տեսնել ինչպէս նո-
րեկ աշակերտները դպրոց մտնե-
լիս դողով ու երկեղով են նա-
լում ուսուցչի վրայ: Իրա պատ-
ճառը հեշտ կարող ենք գտնել,
եթէ աչքի առաջ առնենք մա-
նական հասարակ դասակարգի
ծնողների այն վարմունքը, որ նը-
րանք գործ են դնում իրենց փոքր
ի շատէ դպրոցական հասակն ա-
ռած որդիներն վերաբերութեամբ.
օրին. մի որեւիցէ մանկական ան-
մեղ չարութեան կամ լանցանքի
համար նրանք անխնայ կերպով
իրենց որդիներն դպրոցով են
սպառնում, յաճախ սրա նման բա-
ռեր կրկնելով. «Ի՛նչ մի քիչ էլ
սպասիր. քեզ ուսումնարան ու-
ղարկեմ. վարժապետը այնտեղ հա-
նաք անել չի սիրում. այնպիսի
նոգընք կուտացնի քեզ, որ դու
չարութիւններդ էլ ու քեզ էլ
կը մոռանան»: Որպէս զի այդ զու-
ր և սուտ երկեղը հետզհետէ ար-
մատահան անուի, վատ չէր լինի,
եթէ բարի ուսուցիչներն իրենց
համար սրբազան պարտք համա-
րէին դաստասան մէջ մեծ աշակերտ-
ներին, իսկ դուրսն էլ ծնողներին
այդ մասին բարի և համեստ նը-
կատողութիւններ անել:

Բ.

Ինչքան լաւ կ'ընթանար ուսման
գասնութացը, ինչքան մեծ աջողու-

թիւն և օգուտ կարելի էր սպա-
սել, եթէ ամեն մի ուսուցիչ էլ
այնպէս պատրաստուէր իւր դա-
սերին, որ դաստասան մէջ տղա-
գիր ձեռնարկի կարիք չգգար: Ձեռ-
նարկներն և գրութիւնները, ո-
րոնց անգագար պէտք է նախն,
թէ ուսուցչի և թէ աշակերտի
մէջ կանգնեցնում են խելքի կեն-
դանի գործունէութիւնը: Ման-
կական ուշադրութիւնն ընդունակ
է շուտով շնորհելու: Պէտք է
գրաւել նրան, դիտել նրան բոլո-
րովին, որպէս զի կարելի լինի
արթնացնել երեսայի մէջ կեն-
դանի հետաքրքրութիւնն դէպի ա-
ռարկան, ցանկութիւն և միջոց
տալ նրան նուիրուելու առարկային:
Իրան ուրիշ միջոցով չի կարելի
հասնել, եթէ ոչ միայն նրանով,
որ չպէտք է աչքից հեռացնել ա-
շակերտներին՝ միշտ նրանց ուշա-
դրութիւնն արթնացնելով, արագ
պատասխաններ պահանջելով ի-
րենց հարցերին, նոյն արագու-
թեամբ գոհացում տալով և աշա-
կերտների ուսումնասիրութիւնը:
Անգիր դաստասանութեան միջոցին
առարկայի ամենաբաւարար ար-
ծարձումն աւելի աջողութիւն կու-
նենայ, քան թէ դա ուղղակի գրքի
վրայ լինի, բայց ոչ այնքան կեն-
դանի դաստասանութիւնը: Այդ պատ-
ճառով վաղօրօք դասերին պատ-
րաստուելը պիտի ամեն մի ու-
սուցչի կարեւոր պայմանը և անշուշտ
պահանջը լինի: Դժբաղդաբար
չնչին և անկանոն ուճիկ ստացող

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ե Կ Ե Ղ Ե Յ Ի

Վճուել եմ մեռնել:

Ի՞նչ է մահը, ինչ եմ որոնում ես
նրա ստուգ զրկում—չգիտեմ, միայն
մոռի կերպով համոզուած եմ, որ դա
միակ միջոցն է դուրս գալու այն կընձ-
ուտ զրուկից, որի մէջ ինձ գրել է
իմ չարաչար սխալմունքս, որ զրանով
կ'աղաատեմ իմ մեծ ծանրութիւնից:
Կեանքիցս Սառը ոչնչութիւնն ես գե-
րադասում եմ դուռն զղացողութեան
ես զրկեցաւ ընդունելի կեանքը և այս-
պէս չուտ հրում եմ նրան ինձանից:

Ես չառ պիտի սիրեմ կեանքը՝ կա-
խարդիչ զօրութեամբ նա ինձ քաշում
էր դէպի իրեն կարծես միայն կ'անելու
համար: Ես դու անորոշ էի այն ժա-
մանակ, ինչպիսի անկեղծ քայլերով մը-
տայ կեանքի զուտութիւնը սպասում էի ևս,
թէ առաջիկ կը հանդիպին այս խոշը-
ղանքները, ով էր ինձ ասել այդ, ով էր
պատրաստել ինձ և ով էր տուել ինձ
հաստատուն զէնք կեանքիս պատերազ-
մի համար:

Ես վաղ սիրելի կեանքը, նրան վաղ
էլ ատելու համար:

Սիրով մտնելով կեանքի մէջ՝ ես ըս-
կըսեցի անզուտ ազատութեամբ վայե-
լել նրա զուտ քաղցրութիւնները: Իմ
սիրտս միշտ ձգտում էր դէպի առաջ
ոքան կարելի է չուտ ծանոթանալ
կեանքի հետ: Ես ուզում էի միանգա-
մայն գրիլ ամբողջ կեանքը... Ես կեան-
քի կոշակները չուտով կ'անցնէի ինձ.
աչքերս, աչքերս բացի միայն այն ժա-
մանակ, երբ սարսափած տեսայ, որ
ուշ է...

Երեք դէպք է քուս չուտ. ևս դու
տարուրդներում եմ կանգնած այն զօրի
վրայ, որը բաժանում է կեանքը մահից.
բայց ես արդէն հաշտուած եմ, տեսնում

եմ, որ կորած եմ: Բարձրացրեմ յայդու-
թեանը զրոյն, անդուլ բաղը լմ, յաղ-
թանակ քոնն է...

Մահը բարե, անմիտ երկամարդու-
թեան փոթորկաց օրի, միմբ բարե,
ես չեմ ցաւում ձեզ համար, որովհետեւ
ձեր մէջ ոչինչ հրապուրիչ չեմ գտնում
իսկ ապագայ... հայեացք եմ ձգում այդ
անսահման տարածութեան մէջ, այնտեղ
հեռու—չառ հեռու անյայտութեան մա-
ռախուղի մէջ թաղնուած է կեանքիս
նպատակակէտը: Ինչն այնտեղ դեռ որ-
քան տարածութիւն, դեռ որքան փոթո-
րիկներ են սպասում թշուառականիս.
Իսկ նա արդէն փշուրկոււ լրայ է. ես
ոյժ չունիմ այլ ես լողալու, եմ ուժերս
բոլորովին սպառում եմ, կեանքիս հո-
սանքը կանգնել է. չուրքս ալիքները բա-
ցել են իրենց ոտքափակիլ բերանը և
պատրաստուած են կ'անելու ինձ: Մի
փոքր ժամանակ ևս, և ես զո՛ւ կը գնամ
նրանց ազատութեան...

Այնտեղ սեղանի վրայ դրած է ստու-
ճանակը, բաղաւորութիւններն, անբաղ-
դի կարեկցելը: Ինչպիսի անարգութիւն
է նայում ինձ վրայ նրա մտայ փողը:
Ես մոռացել եմ նրան, էլ ինչի եմ սպա-
սում: Ես մոռանում եմ սեղանին և վերց-
նում ատրճանակը. նրա ստուգ փողը զը-
նում եմ ճակատիս: Այս անգամ առա-
կան կը հաշտեմ ինձ կեանքիս հետ,
կը տայ ինձ յաւիտենական խաղաղու-
թիւն, արժէ միայն քիչ սեղանը նրա հը-
րահանք, փորձեմ... միայն չեմ կարող
Այդքան ոյժ չունենալ, ոչ պիտի լնուտ
արարած եմ ես... Բայց պէտք է վեր-
ջացնել... Ես հաւաքեցի բոլոր ուժերս,
սեղանից հրահանք և ընկայ...

Բայց այս ինչ է. ցաւ ես չեմ զրու-
ղուլստ անդն է, իսկ ատրճանակի ձա-
նը լսեցի: Ես Չլինի գնդակը չեղուել է.
և իրաւ, ինձ թուում է, որ ատրճանակի
ձալնի հետ ես լսեցի, թէ ինչպէս մի ինչ
որ բան փշուրկու, միայն այդ ապակին
էր... Միմբ ամենայնիւ զրուլստ այրում

է. ես վեր եմ կենում ընկածս սեղանի,
մոտենում եմ լուսամտին և բանում
փեղկը.—Արեւելքը չառագոյնում է, ա-
ռաւոտեան մեղմ հովիվը քնոյ: Կերպով
չոյում է այրուող ճակատս...

—Դը՛նն... Գեմ կերպով տարա-
ծուց օդի մէջ եկեղեցու կոշիկով ձա-
նը և զարկեց անկեղծ: Մի ինչ-որ բան
չորժուցեց սրտիս անկեղծում, արգիծ
յուտայ ճառադայլը չէ դա.—Դրա նման
մի բան: Ինչո՞ւ համար է այդ բոլորը,
ինչո՞ւ համար է այն կոշիկը: Նա մարդ-
կանց հարաւորում է իւր մօտ նրանց ա-
ռօրեայ մեղքերը քաւելու համար, նա
թեկնութիւն է ստալիս ամեն սրտիս
ևս էլ գնում... ինչի համար, չէ որ ես
պիտի մեռնեմ, բայց այնու ամենայնիւ...
Դեմ, գնամ, գոցե՛ դու...:

Ես ես արագ դուրս եկայ փողոցը:
Այնտեղ արդէն սկսուել էր չարմուռն.
որքան զատարկութիւն էի տեսնում ես
այդ չարմուռն մէջ: Ո՛րք եմ գնում, ձե-
մար և այն ամբողջ ծերունիների հա-
մար ես այն ամբողջի համար, որոնց ես
պատահական փողոցում—նրանց համար
ես կեանքը դատարկ չէ: Ես միմե՛ կեան-
քը կարող է դատարկ լինել, եթէ դա-
տարկ է, էլ ինչո՞ւ համար է նա...

Երգչները լսեցին, եկեղեցու մէջ տի-

րեց բոլակական խորհրդաւոր լուսնիւն
Բեմի սե վարդապետը զանազորէն բարձ-
րանում է:

«Խաղութիւն ամենեցուն»,—փառա-
ւոր կերպով արտասանում է զգետա-
ւորած քահանայ Փրիտոսի խօսքը:
Սիրտ իմ, խաղաղեցար արգիծ, չէ՛ դու
աւելի յաղաղեցար, քո մէջ ամեն ինչ
տալնու վրայ եղաւ. լուսն եմ, դու հե-
ծում եմ, բայց այդ հեծնանքը քաղցր
է ինձ համար այժմ. ցանկացեալ արտա-
սուրը դուրս է ցատում աչքերիցս...
Ա՛խ, քաղցր արտասուք, հեղեղի, ցրի
սրտիս վրայ կուտակուած ամպերը...
Աչքս ընկնում է օդափոխ կախած Աս-
տուածածնի պատկերի վրայ. մի վեմ
նշան, խորին արտայայտութիւն է նրա՝

անկեղծութեամբ զարթնում էին ինձ ծա-
նօթ ինչ որ ձայներ, Այդ անցեալիս
քաղցր խաղաղութիւններն են, տասը տա-
րի պահից առաջ, երբ ես դեռ պա-
տան էի, այս երկը նոյնն էր, նա չէ փո-
խուել: Յիշում եմ ինչպիսի ջերմութեան-
դրկեմամբ ես չըբաժ լուսն էի այդ երգը
այն մոմանակ, ես չուտով թուշում, սը-
լանում էի օդային ուղիքանոսի մէջ քաղ-
ձըր, շատ բարձր: Ես երջանիկ էի այն
ժամանակ, որովհետեւ սիրտս լիքն էր
վառ հաւատով: Իսկ ի՞նչ... Ա՛խ, ով
իսկ իմ անմեղութիւնս, ով թուաւո-
րեց սրտիս խաղաղութիւնը: Ես կըր-
թուեցի, զարգացայ մոռով, բայց ինչ
աշխատեցի դրանով, ինչ եմ տուել ինձ
այնքան չարաւարմանքս.—լսի սիրտ լի
զաւնութեամբ: Դատարկութիւն, մի-
մայն զատարկութիւն եմ ես տեսնում
կեանքի մէջ: Բայց տասը տարի սրտից
առաջ կեանքը դատարկ չէր ինձ հա-
մար, և այն աղօթող ծերունիների հա-
մար ես այն ամբողջի համար, որոնց ես
պատահական փողոցում—նրանց համար
ես կեանքը դատարկ չէ: Ես միմե՛ կեան-
քը կարող է դատարկ լինել, եթէ դա-
տարկ է, էլ ինչո՞ւ համար է նա...

Երգչները լսեցին, եկեղեցու մէջ տի-
րեց բոլակական խորհրդաւոր լուսնիւն
Բեմի սե վարդապետը զանազորէն բարձ-
րանում է:

«Խաղութիւն ամենեցուն»,—փառա-
ւոր կերպով արտասանում է զգետա-
ւորած քահանայ Փրիտոսի խօսքը:
Սիրտ իմ, խաղաղեցար արգիծ, չէ՛ դու
աւելի յաղաղեցար, քո մէջ ամեն ինչ
տալնու վրայ եղաւ. լուսն եմ, դու հե-
ծում եմ, բայց այդ հեծնանքը քաղցր
է ինձ համար այժմ. ցանկացեալ արտա-
սուրը դուրս է ցատում աչքերիցս...
Ա՛խ, քաղցր արտասուք, հեղեղի, ցրի
սրտիս վրայ կուտակուած ամպերը...
Աչքս ընկնում է օդափոխ կախած Աս-
տուածածնի պատկերի վրայ. մի վեմ
նշան, խորին արտայայտութիւն է նրա՝

մարում նա զէմբի վրայ, որ այնու-
ամենայնիւ ես չեմ կարողանում բացատ-
րել: Նա կարծես իրզում է ինձ. այն,
այն, նա խոսում է ինձ...

Սեղանի վրայ քահանայ զարձակ
կրեւր զարձից դէպի միջ, զարձակ վի-
տան կերպով բարձրացրեց ձեռքը և ար-
տասանեց. «Սիրեցեք զմիմեան»:

—Սէր, սէր, սէր... կարծես աղաղա-
կեց սիրտս և աչքերս աւելի լցուեցան
արտասուքով: Ինչպէս եմ ես այդ մո-
ռացեւ հասկանում եմ, հասկանում եմ
հիմայ, այդ է ասում և Աստուածածնի
դէմքը, այդ է ասում և խաչուած Փրիտ-
ոսը և այդ է իմ սիրտս այնպէս...
Ես զարմանալի բան, ինձ թուում է, թէ
ես սիրում եմ բոլոր այնտեղ գտնուող
ներին, սիրում եմ բոլոր մարդկանց.
Կարծես ես պատրաստ եմ զրկելու այն
զաւնական ծերունին, որը ցնցողութե-
ամ պատած, այնտեղ չորած արթնում
է.—Սկզբ, եկե՛ք միմեանս ասլիլը.—ու-
ղում եմ աղաղակել ես...

Կրկին և կրկին նայում եմ ես Աս-
տուածածնի, նոյն խոճող հայտադրը և
սէր դէպի ամեն արտայայտող զէմբը
ինձ դէպի նա է քաշում: Ես արտասու-
թիւր աչքերով մոտենում եմ նրան, իմ
մեկներս իրենց իրենց ծաւում ինչ և ես
չթրուցներովս մոտենում եմ նրա ստու-
րեանին:

Հայտնեց, հանդարտեց սիրտս. փո-
թորիկը զարդեց և փայլեց արեգակի
կենսատու ճառադայլով: Վեհաբը զար-
ձակ ծպտում է ինձ. Օ՛, մի ատրի
կեանքը. նա դատարկեան համար չէ
մեղ տուած: Սիրոյ մէջ է կեանքը:

«Սիրեցեք զմիմեան»,—անձ որտեղ
ուս. քո իրկութիւնը:

Ես ես պիտի սիրեմ, պիտի ասլիլ
այնուհետեւ

Սեղանի վրայ քահանայ զարձակ
կրեւր զարձից դէպի միջ, զարձակ վի-
տան կերպով բարձրացրեց ձեռքը և ար-
տասանեց. «Սիրեցեք զմիմեան»:

մեր հայրենուցիքն ընտանիքի հօրը
— ընտանեկան հոգսերի ճնշումն
շատ քիչ ժամանակ է տալիս նրան
դասերին պատրաստուելու համար:

Գ.
Մենք արդէն վաղուց գիտենք
վորձերով, որ մանկական հասակին
յարմար վորձերի պատմութիւնները
շատ են զբաղեցնում երեխա-
ներին: Այդ դէպքում աւելի լաւ
կը լինէր, եթէ ուսուցիչը, յար-
մարուելով հանգամանքներին հետ,
ինքը յօրինէր երեխաների համար
պատմութիւններ, կամ, օգտուելով
ուրիշ պատմութիւններէ, ազատ
արձարձէր նրանց բերանացի: Իմ
կարծիքով այդպէս է ալ պէտք
սկսել: 1) պատմել առանձին մըտ-
քերով: 2) մէկ երկու մտքից յե-
տոյ հարցնել պատմածի մասին:
3) պատմածներին մասին աշակերտ-
ներին յարցնել տալ իրենց կար-
ծիքները: 4) եթէ հարկը պահան-
ջում է՝ պատմել տալ պատմածը:
5) աշակերտներին մէկին պատմել
տալ բարձր ու ազատ կերպով ամ-
բողջ պատմութիւնը, իսկ միւս-
ներին ուղղել տալ նրա բաց թո-
ղած տեղերը: 6) թուել պատմու-
թեան մէջ եղած գիտութիւնը բար-
յական կետերը: Որպէս զի պատ-
մութիւնն իւր նպատակին ծառա-
յած լինի, նա երկար չպէտք է
լինի:

Դ.
Շատ ուղիղ են նկատել, թէ
կարգաւ կը նշանակէ հասկանալ,
որովհետեւ վանկերի, խօսքերի և
ոճերի մեքենայաբար կազմելն ա-
ռանց կարգապահ իմաստին խել-
քով թափանցելուն հաղիւ թէ
կարելի լինի ընթերցանութիւն ա-
նուանել: Մինչև որ երեխան իւ-
րացնում է ընթերցանութեան Բե-
թա՛նը, չի կարելի նրանից սպա-
սել, որ նա այդ ժամանակ կարող
լինի յօդուածի մտքին թափան-
ցել: Նրա խելքն արդէն բաւական
նին զբաղուած է տառերի բազ-
մատեան միաբերութիւններով:
Միևնոյն գործողութիւնը կրկն-
ւում է նաև անգիր սովորելու ժա-
մանակ: Եթէ մենք պահանջենք
երեխայից, որ նա մի որ և էջե-
րան անգիր ասէ, և նա դժուա-
րանալով, չէ կարողանում արտա-
սանել պատշաճ կարգով նրա մըտ-
քերը և հանգերը, այն ժամանակ
նա աշխատում է այնքան բովան-
դակութիւնը չը լինել, որքան որ
խօսքերի ձևերը, որով արժարձուած
է եղել միտքը: Միայն երբ որ
լիցողութիւնը կ'իշխի նիւթին,
ինչպէս իւր սեփականութեան, և
բոլորովին կ'իւրացնի նրան, միայն
այն ժամանակ կարելի է սպասել,
որ խելքը նրանից, ինչպէս շտե-
մարանից, ամեն ժամանակ կը
ստանայ պահանջող պաշարը:
Նւ այդ պատճառով անգիր ա-
նելու կողմերը շատ-շատ չպէտք
է տալ, ալ պէտք է պահանջել,
որ առաջը լինին հասկացուած
լինի, որպէս զի նա, խոր ընկե-
լով նրանց լիցողութեան մէջ՝ ան-
կորուստ մնայ:

Ե.
Օգուտը, որը ուսուցիչը աշխա-

տում է տալ կամ վերադրել իւր
առարկային, շուտով յայտնում է
և աշակերտներին նրա առարկայի
վրայ ունեցած հայեացքի մէջ, և
նոյն աստիճանով էլ այն առար-
կայի զբաղմունքների հետեւանքը
բաւարար է դառնում: Դրանից
հնչ է հետեւում: Դրանից հետե-
ւում է, որ, առհասարակ, օգտա-
կարութիւնը կամ հետաքրքրու-
թիւնը, որը ուսուցիչն իւր առար-
կայի առանդման ժամանակ երևան
է հանում, պէտք է հաւասար լի-
նի այն հետաքրքրութեան, որ ու-
ղում է նա արթնացնել երեխայի
մէջ և որը անհրաժեշտ է ցան-
կացած նպատակին հասնելու հա-
մար:

Ձ.
Նենգութիւնը, ապերախութիւ-
նը հաստատում են խելքի թու-
լութիւնը և բնաւորութեան ցա-
ծութիւնը: Երեսպաշտները և շո-
ղորթները շատ վատ բաների
են ընդունակ: Նրանք երկուսն էլ
այն ընդհանուր յատկութիւնն ու-
նեն, որ թէ մէկը, թէ միւսը հե-
ռանում են ճշմարտութիւնից, իսկ
զանազանում են նրանք իրարից
միայն նրանով, որ՝ երեսպաշտները
ցանկանում են աշխարհի առաջ
երևալ ոչ այնպէս, ինչպէս որ ի-
րենք են, ալ լաւ,— իսկ շողո-
րթները, որպէս զի դիւր գան
ուրիշ մարդկերանց, նրանց լաւ
կողմերը չափազանց գովաբանում
են, կամ թէ նրանց վերաբերում
են մինչև անգամ այնպիսի յատ-
կութիւններ, որոնցից նրանք բո-
լորովին զուրկ են: Թէ մէկը, թէ
միւսը չեն հաւատում մարդկային
արժանաւորութեանը, և մեծ մա-
սամբ նոյնպէս անամօթ, յանդու-
գըն են աչքերիդ առաջ, նոյնպէս
յանդուգն են իրենց սրտի խոր-
քում,— ինչպէս աստուածասէր և
խոնարհ են մարդկանցիւր առաջ:

Ե.
Շատ ուսուցիչներ կան, որոնք
աշխատում են միշտ ճշգրտութեամբ
կատարել իրենց ուսուցչական պար-
տականութիւնները և յաճախ մո-
ռանում են կատարել մարդկային
պարտքը: Մեր ամենաբարձր կո-
չումն թէ արտաքին և թէ ներ-
քին վերաբերմամբ կայանում է ոչ
թէ միայն նրանում, որ լաւ դպի-
րոցական ուսուցիչներ լինենք,
ալ նրանում, որ ամենից առաջ
մարդ լինենք: Ի՞նչ ուսուցիչ է
նա, որ շատ լաւ աշխատում է
դպրոցական առարկաներն աւան-
դելու վերաբերմամբ, իսկ իբրեւ
մարդ՝ կարող չէ օրինակել լինել
իրեն յանձնուած մատաղ սերնդի
համար:

Ը.
Այնտեղ, որտեղ քննութիւննե-
րը կատարւում են միմիայն ձևի
համար, կարելի է երաշխաւոր լի-
նել, որ բոլորն էլ անգիր արած
կ'լինին ինչքան որ այդ կարելի կը-
լինի: Բոլորն էլ կատարւում է ի-
մաստուն եղանակով. գնդերը կանգ-
նեցրած են կարգով, բոլորը շար-
ւում է, ինչպէս մի լաւ վրայ.
դիւրաւ է նայել, թէ ինչպէս ա-
մենք և ամեն ինչ փայլուն է...:

Թ.
Վերջին ժամանակներս դպրոցը
ստանում է իւր բուն նշանակու-
թիւնը: Նա ինքն աւելի և աւելի
խոստովանում է իւր առաքելու-
թեան մեծ կարեւորութիւնը մեր
դարում և յոյս է տալիս, որ շու-
տով հասարակութիւնը կ'հասկա-
նայ նրա այդ առաքելութիւնը և
կատարելապէս կ'գնահատէ դպրոցի
ձգտումն: Ինչու. որովհետեւ դպ-
րոցի նշանաբանն է— ազատ զար-
գացումն, մտաւոր ոյժերի անար-
գել և ինքնուրոյն լայնացումն:
Իսկ մեր դարը նշանաբանն էլ
գրեթէ միևնոյնն է. մշտական ա-
զատ զարգացումն, կատարելագոր-
ծութիւն (прогрессъ), ազատութիւն:
Այդ կէտում են հանգիւյրում
իրար դպրոցը և հասարակութիւ-
նը և ընթանում մի ճանապարհ-
հով, ձեռք ձեռք տուած, սիրով
և համաձայն. այդ հողն է, որ
ժողովրդի դէպի դպրոցն ունե-
ցած համակրութիւնն իւր առա-
ջին արմատներն է ձգում: Ամեն
մի անկողծ ազգասէր ցանկանում
է սրտի խորքից, որ արմատներն
ամբանան այդ հողի մէջ, որ բոյսն
հաստատուի, ապահովուի, որ բող-
բները ձգտեն դէպի լոյս, միշտ
բարձր և բարձր, որպէս զի նրանք
կազմեն մի սքանչելի ծառ, որի
հով ստուերը, բարեբեր և դուր-
ճարար պտուղները գաղղ սերնդի
ուրախութիւնն և բաղաւորու-
թիւնը կազմեն:

Ժ.
Պէտք է իւր բնաւորութիւնը
գործնականութեան մէջ հաստա-
տել. միայն այն ժամանակ նա
կ'ստանայ թէ մեր և թէ ուրիշ-
ների համար իւր բուն նշանա-
կութիւնը: Կենսական գործնա-
կանութիւնն է ամենալաւ կողմը
ամեն մի գիտութեան և հմտու-
թեան. դրան հակառակ կողմը ար-
դէն գրաւիչ չէ:
(Կը չարոնակուի)

ԹՂԹԱՎՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մեկ 80 ՊՈԼ, 20 ապրիլի. — Երեք-
շաբթի, ամիս 17-ին քաղաքի Հայոց
եկեղեցու համարձոր երեցիությանի ընտ-
րութիւն եղաւ Արժան Սրապիւն քահա-
նայ Սամուէլեանցը բացատրելով երեց-
իությանի նշանակութիւնը, նախ առա-
ջարկեց շնորհակալութիւն յայտնել հին
երեցիությանին և ապա գալով ընտրու-
թեան, ձայնից մեծամասնութեամբ նոր
երեցիության ընտրուեցաւ պ. Գեորգ Դա-
րամբալեան, որը խրախուսելով ժո-
ղովրդի դէպի իւր անձը տաճած վստա-
հութիւնը և յարգանքից, 3,000 ր. փող
և մի օրինակ «Նոր-Դար» շուրկից
տեղի հայոց եկեղեցական-ծխական
դպրոցին: Այսպիսով պ. Դարամբալեան
մեր ուսումնարանի ապահովութեան բա-
ւականի նպատակը, որով և արժանացաւ
ժողովրդի խորին շնորհակալութեան:
Դպրոցը այժմ 10,000 րուբլի պատ-
րաստի դրամագումար ունի, որից 3,000
նուբլին են քաղաքի և քաղաքի վաճա-
ռական եղբայր Ջերմիկեանները, 3,000
պ. Պետրոս Թօփալեան (սիմֆուպոլիցի),
1,000 պ. Խուզալիբեկ Ստոռաւադա-
րեան (աղբերմանցի), իսկ 3,000 նորըն-
տիկ երեցիության պ. Դ. Կարամբալեան:
Շնորհակալութեան արժանի են նախա-
տու պարոնները. յոսուով ենք, որ դրանց
օգտակար և բարեկամական օրինակին

հետեւելով և ուրիշները, մեր ուսումնա-
րանը բոլորովին կ'ապահովացնեն: Առանց
այն էլ թիւ է պակասում, մի 2,000
րուբլի ևս՝ և դպրոցը ապահովուած է:
Այնքան տեսնելով Մեծիտօպօլի հայ հա-
սարակութեան սէրը և համակրութիւնը
դէպի եկեղեցին ու դպրոցը, համոզուած
ենք, որ յոստախարուած չենք մնալ...
Յոսանք և սպասենք:

ԱՐՄԱՒԻՐ, 10 ապրիլի. — Դեկտեմբերի
30-ից անցել է ամբողջ երեք ամիս, երբ
կազմակերպուեց Արմաւիրում Կովկասեան
Բարեգործական Ընկերութեան տեղա-
կան հիւղը, և ուղարկուեցաւ Թիֆ-
լիս՝ նոյն ընկերութեան կենդրոնա-
կան վարչութեանն ի հաստատութիւն:
Այն օրից մինչև մօտիկ ժամանակներս
ոչինչ կենդանութեան նշան չէր ցոյց
տալիս այս նոր, բայց Արմաւրի ապա-
րայի, արմաւիրացի կենտրոն վրայ մեծ և
բարեբար աղբերութիւն ունեցող կազ-
մակերպութիւնը: Պատճառներն ըստ
մեծի մասին արտաքին էին բան ներ-
քին:

Առաջին տպաւորութիւնն իւրաքան-
չիւր հայի վրայ, որ արմաւիրցին թող-
նում է, խիստ տխուր յիշատակներ է
զարկնշնում նրա մէջ և ցաւալի եղաւ-
կապութիւնների հասցում, բայց իրօք
այդպէս չէ, երբ մօտիկ ծանօթանում
են դրանց կեանքի, հայեացքների հետ:
Արմաւիրցին հայ է՝ թէ և մոռացած իւր
մայրենի լեզուն, թէ և չէ հասկանում
իւր եկեղեցու ժամերգութիւնը, նրա
վն հողին չէ ըմբռնում ամբողջովին:
Բայց նրա անհուն սէրը դէպի այդ ե-
կեղեցին, լուսաւոր ժամանակիս գաղա-
փաքները կապում, չղթալում են նրան իւր
Ս. եկեղեցու, իւր սովորութիւնների, իւր
լեզուի և այն ժողովրդի հետ, որի մի հա-
տուածը կազմում են իրենք, և որի նայե-
լով մտածողութեան—բանավարութիւն
հարազատ դորձը՝ լեզուն կորցրած, բայց
էութիւնը պահած են տակաւին: (Ար-
մաւրի չեղեղները տարբերում է բուն
չեղեղներից.— նրանք չեղեղի բառե-
րով արտայայտում են դեռ հայ մտքեր, *)
Նոյնն է շատ քիչ տարբերութեամբ
միայն ընտանեկան սովորութիւններն ու
նիստ ու կացը. բայց որ գլխաւորն է՝
եկեղեցին նոյնն է և անարատ:
Մօտենալու ձգտումը իրենց հայկա-
կան բուն կեանքին.— գիտակցութիւնը,
որ կեանքի ուղիղ ճանապարհն իրենց
հոգեկան ուժերի վրայ հիմնուած «առա-
ջանալն է, դրանց մտքում շարժում է
մի քանի տարի առաջ, արտայայտում
է անցեալ դեկտեմբերի 30-ին, հաստա-
տուն գործ է դառնում այսօր ապրի-
լին:

Ապրիլին տեղական Բար. Ընկ. հիւղի
ընդհանուր նիստում տարաբարուած գու-
մարը 1000 ր. հասաւ և շատերը հաս-
տատ յոյս ունին մինչև 15,000 րուբլու
հասցնելու (գլխաւոր վճարողներից չա-
տերը բացակայում էին), որն ընկերու-
թեան կանոնադրութեան տրամադրու-
թեան համապատասխան գործադրու-
լու է նրա՝ Արմաւրի ներքին բարոյա-
կան ոյժը բարձրացնելու: Արմաւրի հա-
սարակութիւնն այս կողմից քաջալերելի
օրինակ է հանդիսանում ուրիշ հայ հա-
սարակութիւններին: Բայց այստեղ ե-
րիտասարդի վառվառն երակայութիւ-
նը, դիւրաբարող սիրտն ու անխորձ
միտքը չէին ընդունողները, որ դարմա-
նալի է, որո՞ք առաջացողները, այլ
պատկանելի ալիք իւր ողոր, տոկուն,
հաստատ, անյողողող և փորձառու քա-
լերով իրեն առաջնորդ ունենալով յար-
գելի Աղէքսանդր Թորոսեանին (յայտնի

*) Յաճախ պատահել է ինձ, որ ընկերս
Տ. Ս... թարգմանել է ոչ միայն նախա-
դասութիւններ, դարձուածներ, այլ և
ամբողջ հաստուածներ, գրուածքներ,
որոնք ուղղակի ցոյց են տալիս իրենց
հայկական լինելը, միայն թէ Հայաստա-
նից Ջերմիկեաններն փոխում:

Տարտուով)՝ այստեղ դժբաղդաւար խիստ
աչքի է ընկնում երիտասարդութեան
բացակայութիւնը: Դեկտեմբերի 30-ին
ընդհանուր նիստում հասարակութեան
շատ քիչ մասն էր միայն հաւաքուած,
այն ինչ վերջին ընդհանուր ժողովում
օրիորդաց դպրոցի դասիչներ տեղ չէր
տալիս Արմաւրի պատկանելի ծերու-
թեան: Ժողովականների կապածը մի-
անգամայն փարատելու համար հայր
Թուրքեանը (ընդհանուր ժողովների նա-
խադէմ) կարողաց կանոնադրութիւնը և
կանգնեց նրա հաստատութեան վրայ,
ապա պ. Կուսկեան, Արմաւրի երիտա-
սարդ թիւում ուժեղից մինը, ժողովրդի
հասկացողութեան՝ մատչելի՝ լրատկան
գեղեցիկ կերպով բանավարութիւն տա-
րեց:

Բայց իրան դրաւական չլինել արդ
ընկերութեան կազմակերպութիւնը տե-
մաւորու. բուն ցանկութեան, կեանքի
ուղիղ ճանապարհով ընթանալուն կամ
ընթացնելու չլինեց սերունդը ապա-
դրուած, սակայն կազմակերպութիւնից
մինչև նրա ուղիղ ճանապարհով շատելը
մի քայլ են կայ: Արմաւիրում բացակա-
յում է մի այնպիսի երիտասարդութիւն,
որ կարողանար ժամանակի ընթաց-
քում բուն իւր արժանաւոր նախորդ-
ների տեղը, եթէ կայ երիտասարդու-
թիւն, դա էլ օտար է, դա ժամանա-
կաւոր է և վերջապէս դա վարձկան է,
որ չի կարող կապուիլ Արմաւրի հետ:
այնպէս, ինչպէս արմաւիրցին իւր ծնողա-
վարի հետ.— ապա և նրա շահերը իւր
անձնական շահերից վեր դասել չի կա-
րող:

Այդ պատճառով արմաւիրցիների գլխ-
խաւոր նպատակն այն պէտք է լինի, որ
պատրաստեն արժանաւոր երիտասար-
դութիւն, որի համար մեծ ծառայու-
թիւն կարող է անել մեր երկրիս ղեպ-
րոցը: Բացի այդ, հարկաւոր է պատ-
րաստել նաև բանաստեղծներ՝ առան-
ձին սաներ պահելով Գեորգեան ճեմա-
րանում և Ներսիսեան դպրոցում:

Ձ.

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — « Reichsanzeiger »
Թերթը գրում է, թէ գերմանական օ-
րինագիծը, որի տարեկան պահանջները
18,000,000 մարկից չեն անցնում, նպա-
տակ ունի պատերազմական ամբաժիղ
գումարը զօրացնել 70 բաւարելով և սը-
ւելացնել նոր կազմուած երկու զորայա-
նակների զօրքի թիւը: Բայց այդ մտադ-
րութիւն կայ աւելացնելու նաև արևե-
կեան և արևմտեան սահմանների հետակ
և հեծեալ զօրքերի թիւը: Գերմանական
յարձակողական պատերազմի ժամանակ
պէտք է այդ զօրքերը առաջ խաղան
դէպի սահմանը, առանց պահիստի դու-
րին սպասելու, և յետ մղել թշնամու
յարձակումը: Դրա համար հարկաւոր է
զօրքի թիւն աւելացնելու: Կայսերական
նահանգներում հետակ զօրքի համար
բիւղջն արդէն աւելացրած է, բայց
պէտք է աւելացնել նաև եղբնների գու-
մարտակի (բատալիօն) բիւղջն: Անհրա-
ժեշտ է համարուած նաև արևելեան
սահմանի հետակ և հեծեալ զօրքի թիւն
աւելացնել, թէ և աւելի քիչ չափով Օ-
րինագիծ միւս պահանջներն են՝ տա-
սական զօրքն էլ աւելացնել համապա-
տասխան պրուսական զօրքի մէջ եղած
յաւելման, կազմակերպել բաւարական
հինգերորդ զօրաբանակը և պրէմիա նը-
շանակել ծառայական ժամանակավիճո-
ցից դուրս ընտնէր-օթիցներ պաշտօնում
մնացողներին:

— Մայիսի 1-ին Պարիզում մօտ 300
ոգի է կալանաւորուել: Լուիլա-Միլլը
կալանաւորուել է Ս. Լուիսի քաղաքը
գնալիս այդ քաղաքի վարչութեան կար-
գադրութեամբ լուիլա Միլլի նպատակն
է եղել բանտըներին յուզումի պատրաս-
տել:

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 1-го Мая 1890 г. Կապույտ լրագրի գրասենեակի Տպարան. Типографія конторы газеты Кавказъ, Гол. пр., д. Читахова.